

KENMERKENFICHE dyslexie/dysorthografie

Problematiek

:

Dyslexie/ dysorthografie

Definitie

:

Dyslexie (leesstoornis) en dysorthografie (spellingstoornis) zijn hardnekkige neurologische leerstoornissen, los van intelligentie, die vaak samen voorkomen. Waar dyslexie zorgt voor traag en foutgevoelig lezen, uit dysorthografie zich in ernstige spelfouten, het niet automatiseren van regels en het foutief schrijven van klanken.

Wanneer spreken we van dyslexie?

Er is sprake van dyslexie als drie dingen samen voorkomen:

- hardnekkig probleem: ook na veel oefenen blijft lezen of spellen moeilijk
- opvallende achterstand: het gaat duidelijk trager dan bij andere kinderen
- niet te verklaren door iets anders: het ligt niet aan motivatie, ziekte of minder les

Mogelijke sterktes van een leerling met dyslexie

- Normale tot hoge intelligentie.
- Vaak sterk in mondelinge taalvaardigheid.
- Creatief denken en probleemoplossend vermogen.
- Regelmatig sterk in visueel-ruimtelijk inzicht.
- Praktisch ingesteld.
- Doorzettingsvermogen.
- Empathisch en gevoelig.

Mogelijke struikelblokken van een leerling met dyslexie

- Traag en onnauwkeurig lezen (automatiseringsprobleem).
- Moeite met spelling (woorden schrijven zoals ze klinken).
- Problemen met letter-klankkoppeling.
- Letters omdraaien of verwisselen (b/d), eu/ui).
- Zwakker korte termijn- en werkgeheugen.
- Moeite met automatiseren (ook bij rekenen of motoriek).
- Moeilijk kloklezen, zwak gevoel voor tijd en ordening in tijd
- Moeizaam en moeilijk leesbaar geschrift.
- Moeite met complexe taken.
- Hoofd- en bijzaken moeilijk onderscheiden.
- Problemen met vreemde talen.
- Laag zelfvertrouwen, faalangst.
- Vermijdingsgedrag (niet hardop willen lezen).
- Mogelijke gedragsproblemen door frustratie.
- Concentratieproblemen en verhoogde afleidbaarheid.

Moeilijkheden bij verschillende vakken

- Taal/ spelling: hardnekkige fouten, traag schrijven.
- Wiskunde: tafels en eenvoudige bewerkingen, onthouden van wiskundige termen, verwarren van tekens, omkeringen bij overschrijven en lezen getallen.
- Begrijpend lezen: moeite met lange teksten.
- Vreemde talen: extra lastig door klankstructuur.
- Geschiedenis/ aardrijkskunde: moeite met veel feiten onthouden.
- Rekenen: automatiseringsproblemen (tafels).
- Gym: moeite met automatiseren van bewegingsreeksen.

Do's

- Vroeg signaleren en snel starten met hulp.
- Extra oefentijd.
- Doe aan 'preteaching'.
- Veel herhalen en kleine stapjes nemen.
- Gebruik heldere taal en geef duidelijke opdrachten. Bied instructie stap voor stap aan.
- Hardop modelleren (denkproces voordoen).
- Leer kernwoorden markeren. Vat de hoofdzaken samen.
- Leer de leerling 'hulp' te vragen.
- Controleer regelmatig de agenda.
- Varieer in visuele, motorische, auditieve aanbieding.
- Taken inkorten en extra tijd geven.
- Mondeling overhoren.
- Spelling niet laten meetellen bij andere vakken.
- Gebruik overzichtelijke teksten (en gebruik afbeeldingen).
- ICT inzetten (voorleesprogramma, werk op computer laten maken).
- Gebruik strategiekaarten.
- Veel voorlezen (ook begrijpend luisteren stimuleren).
- Gemengde groepjes (convergente differentiatie).
- Stimuleer 'herhalen' (spreiden bij het instuderen).

Dont's

- Denken dat het aan motivatie of intelligentie ligt.
- Te lang afwachten met hulp.
- Het kind apart zetten in een 'zwakke lezersgroep'.
- Hardop laten lezen tegen de wil van het kind.
- Alleen zeggen: 'Laat hem thuis maar veel lezen' zonder plan.
- Overmatig laten overschrijven of lange schrijfopdrachten geven.
- Spellingfouten zwaar laten meewegen bij andere vakken.
- De leerstof alleen uitleggen in de vreemde taal. Zo weet de leerling niet wat hij moet kennen.
- Zware sancties bij de laat komen of iets vergeten.
- Verwachten dat de leerling zelfstandig kan plannen.

Extra bronnen

- <https://www.sig-net.be/> | Vlaamse organisatie met vormingen en studiedagen over leerstoornissen voor onderwijsprofessionals.
- <https://www.sprankel.be/> | Praktische uitleg over dyslexie, redelijke aanpassingen en begeleiding in het onderwijs.
- <https://www.dyslexiecentraal.nl/> | Kennisplatform met wetenschappelijke onderbouwde informatie over dyslexie, begeleiding, protocollen en praktische materialen voor het onderwijs.
- <https://www.vvl.be/> | Vlaamse Vereniging voor Logopedisten met informatie over taal- en leerstoornissen en samenwerking school-logopedist.